

Aan Veiligheidsberaad	Portefeuillehouder J.C.G.M. Berends	Agendapunt 9
Van DB VB	Adviseur Rozemarijn Hartkamp	Datum vergadering 18-3-2016

Onderwerp: Onderzoek brandweervrijwilligers

Voorstel

Het Veiligheidsberaad wordt gevraagd medewerking te verlenen om:

- > De benodigde brandweerdatabij de veiligheidsregio's op te halen
- > Gegevens in relatie tot betrokkenheidsonderzoek en medewerkers-
tevredenheidsonderzoek van brandweerpersoneel in de veiligheidsregio's, inzichtelijk te maken.

Aanleiding

Het onderwerp *Onderzoek Brandweervrijwilligers* is meerdere malen besproken. Allereerst is een oplossingsrichting besproken in het strategisch DB van 23 februari 2016. Vervolgens is het uitgebreid in de BAC Brandweer aan de orde geweest en heeft een gesprek plaatsgevonden tussen de portefeuillehouder Brandweer en VenJ. Het DB heeft vervolgens op 3 maart 2016 ingestemd met een bestuurlijke opdracht aan Brandweer NL om de twee onderzoeken uit te voeren.

Kort samengevat heeft het Veiligheidsberaad – onder meer naar aanleiding van een uitzending van EenVandaag - aangegeven de cijfers en het beeld dat geschetst wordt door de vakbonden en EenVandaag, niet te (h)erkennen. VenJ heeft namelijk recentelijk een uitvraag gedaan waaruit blijkt dat de uitstroom van vrijwilligers niet zo ernstig is dat de brandveiligheid in het geding komt. Bij die uitvraag is bijvoorbeeld ook de instroom van vrijwilligers meegenomen hetgeen de uitstroomcijfers nuanceert.

Daags na de uitzending van EenVandaag reageerde de minister van VenJ richting Tweede Kamer (na overleg met de voorzitter van het Veiligheidsberaad) met de toezegging met het Veiligheidsberaad in overleg te treden over de *zorgwekkende signalen*. In een brief aan het Veiligheidsberaad (19 februari 2016, zie bijlage) deed hij voorts het aanbod het WODC in te zetten om te ondersteunen bij de opzet en de aanpak bij nader onderzoek.

Voor de volledigheid is het goed te benoemen dat begin 2014 een vergelijkbare peiling onderwerp van EenVandaag heeft plaatsgevonden. De reactie van het Veiligheidsberaad en Brandweer NL gezamenlijk was toen kort samengevat dat de signalen serieus genomen worden en dat nader onderzoek moet worden verricht om een realistisch en actueel beeld te krijgen van de situatie rondom de vermeende ontevredenheid van vrijwilligers. Brandweer NL heeft daartoe verschillende bijeenkomsten in de regio's gehouden en wilde een landelijke betrokkenheidsmonitor uitvoeren. Echter het bleek dat daarvoor bij de veiligheidsregio's geen draagvlak was.

Toelichting

Inspanningen hebben tot nu toe niet geleverd wat, gezien de peilingen van EenVandaag en andere ontwikkelingen, nodig is. Namelijk betrouwbare (brandweer)data enerzijds en een actueel en realistisch beeld van de (on)tevredenheid van vrijwilligers anderzijds. De veiligheidsregio's zijn verantwoordelijk voor vrijwilligersbeleid en relevante brandweerddata vanuit hun eigen werkgeversverantwoordelijkheid. Gezien de actuele situatie is het sterk gewenst om landelijk deze data te verzamelen en bij te houden. Op die manier kunnen trends en ontwikkelingen op landelijke schaal gemonitord worden t.b.v. gezamenlijk beleid én om een landelijk beeld te krijgen over de betrokkenheid van medewerkers bij vakinhoudelijke thema's. Gezien de aanwezige expertise en de voordelen die het ophalen van data heeft voor landelijk (brandweer)beleid is Brandweer NL het juiste loket. Welbeschouwd gaat het nu om twee soorten onderzoek. De eerste betreft een kwantitatief onderzoek en de tweede een kwalitatief.

Ad.1 Het kwantitatieve onderzoek gaat over het boven tafel krijgen van de gewenste brandweerddata. Vermoedelijk kan hier ook aangesloten worden bij landelijke projecten (Business Intelligence¹ en Strategische Personeelsplanning) die een deel van de gewenste data beloven op te leveren. Belangrijk hierbij is dat concreet wordt aangegeven om welke brandweerddata het gaat, dat het doel is een landelijk beeld te krijgen (regio's worden niet met elkaar vergeleken) en dat dit geen incidentele vraag is, maar dat de wens is data op ieder gewenst moment te kunnen ontsluiten. De bestuurlijke opdracht aan Brandweer NL luidt:

Implementeer een werkwijze met als doel de regionale brandweerddata, op ieder moment, te kunnen ontsluiten ten behoeve van een landelijk beeld.

Data waar nu in ieder geval behoefte aan is:

- > Personele gegevens (beroeps, vrijwillig, dagdienst)
- > Data m.b.t. de operationele prestaties
- > Vakinhoudelijke thema's
- > Materiaal & Logistiek (spullen en kazernes)

Deze data dienen dus te worden verzameld, geïnterpreteerd en onderhouden op een wetenschappelijk verantwoorde wijze.

Ad. 2 Het kwalitatieve onderzoek richt zich op inzicht in de (on)tevredenheid van vrijwilligers en vraagt daarom om een andere benadering dan bovengenoemd onderzoek. Ook hier is het uitgangspunt dat regio's al over veel gegevens beschikken (MTO, OR, betrokkenheidsmonitor en group decision data) en dat dit ook de verantwoordelijkheid is en blijft van de veiligheidsregio's. Wel is er zoals gezegd behoefte aan een landelijk beeld. Dit landelijke beeld moet periodiek beschikbaar zijn. Hiertoe dient eveneens een onderzoek te worden uitgevoerd door Brandweer NL. Echter vanwege de complexiteit en de sterke behoefte aan onafhankelijk onderzoek wordt geadviseerd het WODC te gebruiken als adviesorgaan, en daarmee in te gaan op het aanbod van de minister. Te denken valt aan het onderzoeksdesign en de validiteit. Dit

¹ Eén van de zes prioriteiten binnen het programma Informatievoorziening Veiligheidsregio's 2015-2020 is 'Informatiegestuurd werken (Business intelligence)', gericht op het verzamelen en analyseren van data ten behoeve van sturing, uitvoering, verantwoording, lering en vergelijking, t.b.v. medewerkers, management en bestuur van de veiligheidsregio's. Hiervoor zijn vanuit IV-perspectief definities, gegevensverzamelingen, applicaties en een ICT-omgeving nodig.

kan bijvoorbeeld via een klankbordgroep waarvoor ook vertegenwoordigers van de vakbonden worden uitgenodigd. Tenslotte richt dit onderzoek zich niet alleen op de vrijwilligers, maar op de gehele brandweerpopulatie. Dat levert immers een completer en evenwichtiger beeld op. De formulering van de bestuurlijke opdracht aan Brandweer NL is als volgt.

Maak via de veiligheidsregio's inzichtelijk in welke mate brandweermensen (on)tevreden zijn in relatie tot hun brandweerwerk en formuleer daarover een landelijk beeld.

Een kritische succesfactor voor beide opdrachten is de medewerking van alle veiligheidsregio's, daarom is bestuurlijk commitment, via het Veiligheidsberaad, nodig. De opdrachten moeten in 2016 worden voldaan.

BAC Brandweer

Ook voor de leden van de BAC Brandweer is het evident dat meer landelijk inzicht nodig is. De leden wijzen met nadruk op de regionale verantwoordelijkheid. De sleutel voor het krijgen van een landelijk beeld over de (on)tevredenheid van vrijwilligers ligt daarom bij inspanningen van de regio's, daar ligt voor de regionaal commandanten en bestuurders ook een taak. Belangrijke notie is dat het gaat om de regionale data vergelijkbaar te maken.

Voor wat betreft de overige cijfers (in het verlengde van CBS) ligt het voor de hand, bestaande projecten een krachtige impuls te geven. Wel dient helder neergelegd te worden welke cijfers interessant zijn en dat het gaat om een structurele ontsluiting (zodat trends en patronen signaleerd kunnen worden).

De leden achten het belangrijk dat de gewenste data opgeleverd worden door de veiligheidsregio's gezamenlijk.

Consequenties

De opdrachtnemer, Brandweer Nederland, zal de onderzoeksopzet inclusief begroting aan het DB VB voorleggen. De onderzoekskosten zullen uit de begroting van Brandweer NL worden gefinancierd.

Advies en besluitvorming

Gremium	Datum	Inhoud besluit
(strategisch) DB Veiligheidsberaad	03-02-2016	Brandweer NL opdracht geven om gevraagde onderzoeken uit te voeren.
BAC Brandweer	10-02-2016	Aansluiten op lopende projecten van Brandweer NL, deze projecten bespoedigen. Uitgangspunt is dat de regio's zelf gegevens beschikbaar stellen.
DB Veiligheidsberaad	02-03-2016	Akkoord met opdrachtverstrekking aan brandweer NL

Gremium	Datum	Inhoud besluit
Veiligheidsberaad	18-03-2016	

Communicatie

De bestuurlijke opdrachten zijn reeds verstrekt.

Bijlagen

- a. Onderzoek EenVandaag 'Gevolgen reorganisatie brandweer'
- b. Brief van het Ministerie van Veiligheid en Justitie 'Verzoek onderzoek brandweerpersoneel'